

РОЛЬ МУЗИКИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

О. С. Осадча

аспірантка

Київський національний університет будівництва і архітектури

м. Київ, Україна

Займаючись музикою та досліджуючи її вплив на світогляд і буття людини, я відкрила для себе, що прослуховування і відтворення музики, участь у музичному процесі позитивно відображаються на результатах освітньої діяльності та сприяють підвищенню креативних здатностей. За допомогою музичного моделювання можна поглянути на ситуацію інакше, передати настрій, те що поза словами. Штучний інтелект, нейромережі використовуються для того, щоб підібрати індивідуальний супровід для навчання, застосовуються останні досягнення нейроакустики: індивідуально підбираються частоти, тембр, в залежності від поставленої задачі, наприклад, додаток для смартфона Endel зчитує зі смарт годинника інформацію про споживача(пульс, геолокація, температура та ін.), відповідно до них генерується музика, що створює умови, які впливають на освітній процес, задається відповідний ритм і атмосфера, які сприяють концентрації, запам'ятовуванню.

За допомогою музики можна підсилити ефект донесення інформації, а також передати окремі ідеї та приклади, які потребують глибинного сприйняття. «Музика, на відміну від інших мистецтв є не відображенням ідей, а відображенням самої волі, об'єктивністю якої служать й ідеї; саме тому дія музики значно сильніше й проникливіше дії інших мистецтв: вони говорять лише про тіні, а вона ж – про сутність» - казав Артур Шопенгауер[4, с. 366].

Однією з тенденцій Четвертої науково-технологічної революції є те, що раціональне пізнання втрачає пріоритет перед дораціональними і позараціональними пізнавальними формами.

Які ж інструменти забезпечують пізнання в такій формі? Який зробити вибір? Як бути? Для цього варто порівняти сучасні методи пізнання та функції освіти не з таким вже далеким минулим. Раніше освіта була спрямована на вивчення, запам'ятовування інформації, наслідування авторитету, та зараз такий підхід не працює. Не дивлячись на гасло інформаційної революції: «Хто володіє інформацією, той володіє світом», зараз ми розуміємо, що будь-яку інформацію ми можемо отримати натиском однієї кнопки, то ж тотальне запам'ятовування – не та форма, яка є ефективною.

Якою тоді має володіти інформацією сучасна людина? На що має бути спрямований сучасний освітній процес? Що він має на меті? Що робити щоб він був ефективним і конструктивним? На нашу думку, критерієм ефективності і конструктивності перш за все є аналіз, глибоке осмислення та практичне застосування технічних можливостей, здатність до креативності. Питання методів актуалізації креативних здатностей стоїть перед розробниками освітніх програм, а сфера цих методів стоїть поза межами раціонального пізнання. Ми гадаємо, що на разі необхідно сміливіше застосовувати музику в освітньому процесі з метою підвищення ефективності і креативності. Дані питання розглядаємо через призму аналітичної психології та філософської антропології.

Ергієва К. досліджувала вираження архетипів в фортепіанному мистецтві, Шушарджан С. розглядав колективне несвідоме в музичних архетипах та методи роботи з людиною, застосовуючи ці відомості. Дослідження такого залишаються в межах психології, та розуміючи механізм відображення архетипів в музичному мистецтві можна використовувати відомості про них не лише в музикотерапевтичному аспекті, але й розглянути їх в освітянському просторі. Звісно, вплив на несвідоме безумовно провокує реакції, але виводячи на світло ці механізми ми можемо свідомо їх використовувати. Шамас В. пропонує нове бачення творчого процесу, а також практичні інструменти для індукції граничного досвіду творчого натхнення, досліджуючи творчість, свідомість, сприйняття музики і самотрансценденцію, що є дуже актуальним на сьогодні та не піддається раціональному поясненню повною мірою. Ці теми активно розглядаються як в межах філософії, так і в аналітичній, глибинній психології.

Підсумовуючи висловлене, вважаємо за необхідне наголосити, що аналіз та обговорення музичних творів сприяє засвоєнню інформації і підвищенню креативних здатностей, коли масивні тексти лекцій і підручників лише тиснуть і не дають тієї ефективності. Процес музиціювання виводить за межі буденного світовідчуття, світосприйняття та світорозуміння, що приводить врешті-решт до трансформації свідомості та відкриття прихованих ресурсів. Звісно, такі поняття як натхнення, імпровізація складно піддаються вміщенню в «теоретичні контейнери», то ж простір філософії, філософської антропології та психології надає деякий поняттійний апарат, через який вдається передати ці неловимі, але безумовно діючі результати. Сьогодні використовуючи музичні композиції маємо унікальну можливість передати і пояснити саму філософію, її концепти. Музична імпровізація – інструмент для моделювання ситуації та виходу за межі існуючого стану, спосіб самопоглиблення, вивільнення раніше не задіяних ресурсів та когнітивних здібностей. Значення музики в освітній діяльності на сьогоднішній день ще не оцінено належним чином, але це чималий простір для цікавих досліджень в філософії, педагогіці, психології та інших дисциплінах.

Література

1. Гурова М. И джаз, и электроника: проекты, которые используют искусственный интеллект для создания музыки [Электронный ресурс] / Мария Гурова // VC.ru. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://vc.ru/future/63431-i-dzhaz-i-elektronika-proekty-kotorye-ispolzuyut-iskusstvennyy-intellekt-dlya-sozdaniya-muzyki>
2. Ергиева Е. Феномен архетипа в фортепианном искусстве / Е. Ергиева. // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДМА імені А. В. Нежданової. - 2013. - Вип. 18. — С. 296-306. - Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mmik_2013_18_33
3. Торопова А. Проблема бессознательного в музыкальной педагогике : к началам музыкально-психологической антропологии / А. В. Торопова. -М. : Прометей, 1997. – 106 с.
4. Шопенгауэр А. Мир как воля и представление / А. Шопенгауэр. // Т. 2. – М.: Наука, 1993. – 671 с.
5. Шушарджан С.В. Музикотерапия и резервы человеческого организма / С.В. Шушарджан – Москва: АОЗТ “Антидор”, 1998.– 363 с.
6. Shamas PhD V. Deep Creativity: Inside the Creative Mystery / Victor Shamas PhD., 2018. – 240 с. – (Morgan James Publishing (March 6, 2018)).

